

מדינת ישראל נגד שוויילי

הרובע העתיק של טביליסי (תמונה משנת 1900)
המרכז המסחרי של היהודים ובני מינוטים אחרים

טון הקומוניסטי. אלא שהדבר גרם להם להיות בצל הפחד המתמיד.

מספר על כך אפריים גור, צעיר יליד גרוזיה, שעלה לארץ לפני ששנים, והמשימש כיום כאחראי על איזור הנגב במיפלגת העבודה:

היהודים בגרוזיה נשאר המעמד הזעיר בורגני היחיד הבלתי-חוקי בברית-המועצות. חלקם היו סוחרים גדולים, שהיו נוסעים לערים הגדולות, ועד מוסקבה הגיעו שם היו קונים סחורות משובחות, המיובאות לרוסיה מגרוזיה. כדי להשיג את הסחור רות היו צריכים לשלם שוחד למנהלי בתי המיסחר. כדי להעביר את הסחורות לגרוזיה היו חייבים לשחד פקידי רכבת וסבלים. כדי למכור את הסחורה בגרוזיה באין מפריע היו נאלצים לשחד את השוטרים המקומיים ואת פקידי המימשל. יהודים אחרים הפכו בעצמם מנהלי מיפעלים. הם היו מייצרים עבור השילטונות כמות מסוימת, וכמות אחרת היו מסתירים, ומוכרים ברווח באורח בלתי-חוקי. היו (המשך בעמוד 72)

לא הורגשו עד לתחילת השילטון הקומוניסטי ותקופת סטאלין.

סטאלין, ששמו המקורי יוסף ויסרייבוביץ דוֹגאשווילי, היה בעצמו יליד גרוזיה, שחי בנעוריו בסמוך למישפחה יהודית, בעיירה גורי. אך תחת שילטונו הונהג דיכוי לאומי. חדרים ובתי-ספר לעברית נסגרו. ישיבות הפכו בלתי-חוקיות. המוסיאון היחיד לתרבות יהודית ואתנוגרפיה נסגר גם הוא. רק בתי-הכנסת נשארו פתוחים. היה ברור לשילטונות, כי סגירת בתי-הכנסת תקומם את היהודים. ניצני הציונות, שהחלו נובטים בגרוזיה בשנות השלושים, עת יצאו בה עיתונים בגרוזית שנקראו מכבי והקול העברי, דוכאו על-ידי השילטון הקומוניסטי.

מבחינה כלכלית פגע המישטר באופן חמור ביהודים הגרוזינים, שעיקר פרנסתם, מזה מאות בשנים, היה על המיסחר והתיווך. שני עיסוקים שנאסרו על-ידי השילטון החדש. אולם יהודי גרוזיה לא נכנעו. הם מצאו דרכים שונות ורבות להמשיך להתפרנס כדרכם, גם תחת השיל-

מיסמכים והברחת מכולות מלאות כל-טוב, דרך נמל חיפה; שיחרורו של הפסיכיאטר המחוזי בחיפה, על-ידי מתווך גרוזיני, על מנת שישחרר מזה"ל צעירים גרוזינים — אלה כמה מהעבירות המיוחסות לבני העדה בכת-המישפט בישראל.

עבירה אופיינית ומיוחדת לבני העדה הזו היא חטיפתן של נערות קטינות על-ידי בחורים החפצים לשאתן, ומוכיהם בדרך זו את אהבתם ואת נכונותם להסתכן למען האהבה.

בניגוד לבני עדות אחרות, ששמש אינו מסגיר אותם תמיד, הרי כל שוויילי המופיע בכתב-אישום כלשהו מדביק תווית של גנאי על בני עדה מסוימת מאד. אפשר לשער, כי העדה הגרוזינית עוברת עתה משבר קליטה קשה, שהעבריינות היא רק אחד מסימניו.

עובדי אלילים

בנוף נפלא

רעת מישפטו של צעיר גרוזיני, דוֹגאשווילי, שנאשם בהריגתו של אדם זקן בבתים, עת ניסה לשדוד את כספו, התבלט המתורגמן. גבר צעיר וגבה קומה, היוור ובעל חזות אינטלקטואלית, תירגם בשקט רב ובכישרון מעברית לגרזינית ומגרוזינית לעברית.

המתורגמן נתגלה לאחר חקירה כדוקטור דויד יצחק, יליד גרוזיה שעלה לישראל בשנת 1972. הוא מוסמך לשפות מזרחיות והיסטוריה באוניברסיטת טביליסי, אחד המשכילים המעטים של העדה הגרוזינית שעלו לישראל. הוא מוציא לאור ביטאון הנקרא קווקאסויני, מטעם המרכז לקוואקאסילוגיה והאגודה היספרותית על שם

אי-אפשר להבין, לדעת ד"ר דויד יצחק, מבלי ללמוד את ההיסטוריה של הקהילה היהודית בגרוזיה. וזאת, מסתבר, היסטוריה ארוכה ומפותלת.

ד"ר יצחק פרש מעט מן היריעה ההיסטורית הרחבה:

מקור העדה הגרוזית כגולי בבל. צאצאי עשרת השבטים שהגלה סנחריב נדדו לגרוזיה, שהיתה אז בשילטון בבל. הם מצאו נוף נפלא, מוגראוויר נעים וצמחייה עשירה, התיישבו במקום ומה כ-2600 שנה שומרים על יהדותם ועל ייחודם. מצבות עתיקות בבת-קברות בגרוזיה מוכיחות, כי היהודים היו דרלשוניים. הכתובות הן בעברית וביוונית, או בארמית וביוונית.

כאשר הגיעו היהודים לגרוזיה היו תושביה עובדי אלילים. שנים רבות חלפו, עד שהגיעו לשם ראשוני הנוצרים. הם התקבלו בשימחה על-ידי היהודים, שראו בהם זרם חדש ביהדות. אך היהודים סירבו לעבור לנצרות, והמשיכו לקרוא לעצמם יהודים בני-דת-משה, בניגוד לבני-דת-ישו. השתלשלות הכנסיה על גרוזיה גרמה לנישולם של היהודים מן החקלאות. הכנסיה השתלטה על כל האדמות, והפכה את החקלאים לצמיתים.

היהודים שנושלו מעבודת אדמה הפכו לסוחרים. לכן הירבו לנסוע לארצות רחוקות כשמכירתם עימם, והגיעו אל הקהילות היהודיות בתורכיה, פרס ורוסיה.

לאחר גירוש ספרד הגיע חלק מהגולים לגרוזיה. הם הביאו עימם את נוסח התפילה של יהודי ספרד ואת לשון הלאדינו. ב' ספריית בית-הכנסת של טביליסי מצויים ספרי-תורה וסיפרי-קודש בשפות כה רבות, עד שד"ר יצחק למד באמצעותם את עשרת השפות הראשונות שלו, בטרם הלך ללמוד שפות באוניברסיטת טביליסי.

בתולה זקנה

בגיל עשרים

רשנת 1800 סופחה גרוזיה לרוסיה הצארית. האנטישמיות החלה חודרת מרוסיה לגרוזיה יחד עם עלילות הדם הראשונות. אולם רדיפות דתיות-לאומיות

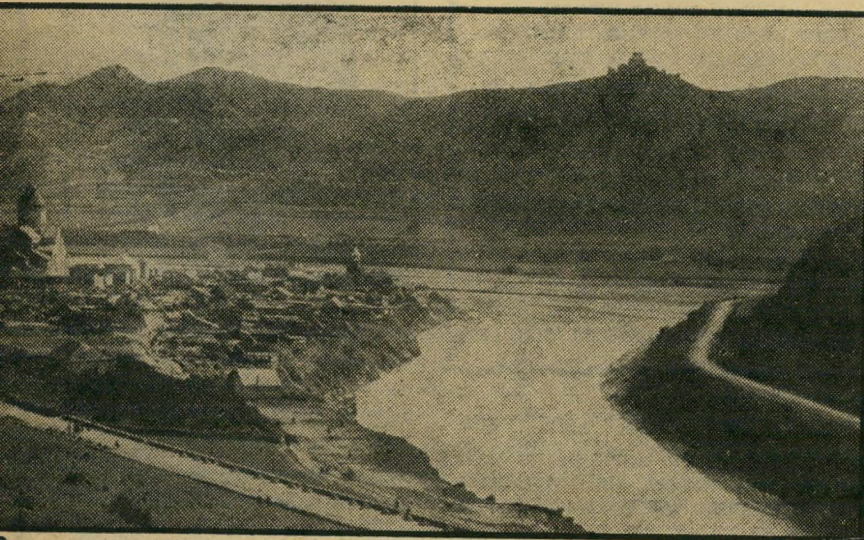

תובעת רגיניאנו
„קלרה של הגרוזינים“

גאפנוב, שמופיע בארבע שפות — גרזינית, רוסית, אנגלית ועברית. ד"ר יצחק מכהן גם כיו"ר של האיגוד העולמי של יהודי גרוזיה, אחת משמונה אגודות של עולי גרוזיה הקיימות בישראל.

את מעורבותם של הגרוזינים בפלילים

יצחק טוען כי המונח הנכון הוא גרזינית, וכי גרוזינית הוא שיבוש שנכנס לשפה העברית באמצעות הרוסית.

מצחקטמה, הכירה העתיקה של גרוזיה
ישוב יהודי מפני הספירה